

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ НА ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ЯК ЗАСІБ ПОСИЛЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НЕЮРИДИЧНИХ ВУЗІВ ДО ВИВЧЕННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Санина О.В.

Харківський торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті розглядається питання використання інформаційних-комунікаційних технологій в системі вищої неюридичної освіти як один із ефективних засобів посилення мотивації студентів до успішного оволодіння предметами правового циклу.

Ключові слова: ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології), освітні ресурси Інтернету, мультимедійна презентація, мультимедійна лекція, мультимедійні презентації здобувачів вищої освіти.

Постановка проблеми. Світ, в якому ми сьогодні живемо, стає все більш залежним від інформаційних технологій. Вони широко, інтенсивно і ефективно використовуються людиною у всіх сферах діяльності.

Для мільйонів сучасних людей комп'ютер перетворився на невід'ємний атрибут повсякденного життя, став незамінним помічником у навчанні, в роботі і відпочинку. Він визволив людину від рутинної праці, спростив пошук і отримання необхідної та актуальної інформації, спілкування між людьми, прискорив ухвалення рішень. Інформатизація всіх сфер життя суспільства призвела до появи нової категорії культури – інформаційної культури, причому оволодіння нею починається з раннього дитинства. Це означає, що використання інформаційних технологій в освітньому просторі, – процес об'єктивний і цілком закономірний.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування у навчальному процесі комп'ютерів та створення на цій основі інформаційно-комунікаційних освітніх технологій інтенсивно досліджуються науковцями О.Ващук, Ю. Горошко, М. Головань, Р. Гуревич, В. Дровозюк, М. Жалдак, О. Жильцов, Ю. Жук, І. Забара, В. Ключко, В. Лапінський, П. Маланюк, Ю. Машбиць, Н. Морзе, Т. Олійник, А. Пеньков, Ю. Рамський, Є. Смирнова, А. Фіньков, Т. Чепракова та ін. Результати цих досліджень свідчать про істотний вплив інформаційних технологій на оновлення форм, методів і принципів в організації навчального процесу, якість його результатів.

Мета статті. Основною ціллю статті є висвітлення позитивного впливу застосування інформаційних-комунікаційних освітніх технологій в системі вищої неюридичної освіти як один із дієвих засобів підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до успішного оволодіння предметами правового циклу, поділитися власним досвідом використання різних форми ІКТ на лекційних та практичних заняттях.

Виклад основного матеріалу. Отже, сучасне життя змінюється і змінюється дуже швидко. І, напевно, одна з професій, фахівці якої мають змінюватись одночасно з нею, це професія педагога. Адже кожне покоління має справу з новими досягненнями, проблемами та турботами. І першими, хто вказує стежку в іноді незрозумілому, а підчас і ворожому для молоді світі, є звичайні вчителі.

Викладач правових дисциплін у сучасному ВУЗі – один з важливих суб'єктів навчального-виховного процесу, від якого залежить, наскільки грамотно і вірно буде організовано правове навчання і виховання сучасної молоді в умовах побудови в

Україні правової держави. Саме викладач має відігравати важливу роль, допомагаючи молоді стати проінформованими, активними, відповідальними громадянами, творцями демократичного суспільства та правової держави, що набуває особливої актуальності в умовах євроінтеграційного вектору України. Задля виховання особистостей, які можуть приймати самостійні рішення, знаходити свій шлях в новому оточенні та в новій реальності, що швидко змінюється, система вищої освіти також має бути сучасною, застосовувати нові методи та технології навчання.

У зв'язку з цим актуально і методично обґрунтовано використовувати ІКТ на лекційних та практичних заняттях, оскільки використання ІКТ формує такі вміння: передавати зміст тексту в стислому або розгорнутому вигляді відповідно з метою навчального завдання; проводити інформаційно – смисло-вий аналіз тексту, в тому числі нормативно-правових актів [1, с. 70].

Інформаційно-комунікаційні технології або ІКТ-засоби, пов'язані зі створенням, збереженням, передачею, обробкою і управлінням інформації. Цей широко вживаний термін включає в себе всі технології, що використовуються для спілкування та роботи з інформацією.

Під час навчальних занять комп'ютер виконує функції педагогічного працівника, а саме:

- є джерелом інформації (частково замінює викладача або книгу);
- наочною допомогою, при чому наочність якісно нового рівня з можливостями мультимедіа й телекомунікації;
- засобом діагностики та контролю знань здобувачів вищої освіти [2].

У моїй педагогічній практиці склалися такі форми застосування ІКТ на лекційних та практичних заняттях:

1) Використання Internet-ресурсів у навчальному процесі (тексти, відео – матеріали, діаграми, схеми та ін.).

Освітні ресурси Інтернету можна використовувати для відстеження змін у законодавстві України, пошуку новітніх статистичних даних, газетних і журнальних статей, наукових публікацій, навчальних фільмів та ін.

Використання Internet-ресурсів на лекційних та практичних заняттях дає можливість організувати роботу з різноманітними нормативно-правовими актами, для демонстрації навчальних фільмів та ін. Також можна організувати роботу з офіційним порталом Верховної Ради України (rada.gov.ua), всеукраїнським правовим порталом (ligazakon.ua), сайтами освітніх матеріалів (наприклад, parta.com.ua –

Освітній портал № 1 в Україні, *pedpresa.com.ua*, *consumerinfo.org.ua* – Портал споживача та ін.)

2) Демонстрація навчальних фільмів.

3) Робота в Word: тексти документів, тести, контрольні роботи, дидактичний роздатковий матеріал;

4) Робота в Excel: таблиці, діаграми, схеми;

5) Робота в Power Point:

5.1. Мультимедійні презентації викладача.

Мультимедійна презентація – набір кольорових слайдів, оформлених засобами інформаційних технологій та призначених для розкриття певної теми [3, с. 78].

Сутність мультимедійної лекції полягає у тому, що під час викладання лекційного матеріалу викладач використовує електронні варіанти малюнків, схем, фотографій тощо, які демонструє на мультимедійному екрані, супроводжує свій виступ мультимедійною презентацією, демонструє невеличкі фрагменти науково-популярних фільмів. Такі лекції набувають більш динамічний і яскравий вигляд, ніж традиційний голосливий виступ викладача. Як відомо, людина запам'ятовує 20% почутого і 30% побаченого, і більше 50% того, що вона бачить і чує одночасно. А деякі явища та об'єкти взагалі неможливо описати словами так, щоб у слухачів сформувалася правдива наукова уява про них.

На думку Кравченко О.В., мультимедійна лекція значно полегшує сприйняття інформації слухачами, тому що дозволяє студентам спиратися не тільки виключно на свою уяву, а й лицезріти явища вочевидь. Представлення матеріалу зазначеним чином також дозволяє ефективно узагальнити лекційний матеріал, продемонструвавши його у вигляді підсумкової блок-схеми на екрані або моніторі. Викладач може виносити на екран нові терміни, прізвища вчених, або взагалі цілі цитати, що допомагає слухачам правильно скласти особистий концепт матеріалу, який прослуховується [4].

Презентація дозволяє ілюструвати розповідь, зробити заняття більш організованим, наочним, цікавим, мобільним. Найбільш важливу інформацію на слайді можна анімувати. Рух окремих частин слайда приверне увагу учня.

5.2. Мультимедійні презентації здобувачів вищої освіти.

Форма організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, що дозволяє розширювати і поглиблювати їх знання, проводити величезну дослідницьку роботу, проявляти творчий підхід до досліджуваної теми.

Власний досвід роботи показав, що при створенні здобувачами вищої освіти комп'ютерних презентацій, формується найважливіші в сучасних умовах навички:

- Виділення головного в інформаційному повідомленні

- Критичного осмислення інформації

- Систематизування та узагальнення матеріалу

У процесі демонстрації презентації здобувачі вищої освіти набувають досвіду публічних виступів, що, безумовно, стане в нагоді в їх подальшому житті; включається елемент змагання, що дозволяє підвищити самооцінку здобувачів вищої освіти.

Крім підвищення мотивації, наочності і створення емоційного настрою, використання ІКТ на лекційних та практичних заняттях дозволяє підвищити ефективність діяльності учасників освітнього простору.

Застосування вказаних форм роботи дозволяє не тільки створити умови для економії часу, здійснювати роботу щодо стимулювання та розвитку пізнавального інтересу здобувачів вищої освіти,

формування у них навичок роботи з інформацією. В ході такої роботи у здобувачів вищої освіти посилюється мотивація до вивчення конкретних правових дисциплін і, одночасно, здійснюється формування елементів правової культури та правомірної поведінки, що є невід'ємною складовою процесу подолання такого вкрай негативного соціального явища, як правовий нігілізм.

Викладаючи правові дисципліни у ВУЗі, викладачеві необхідно застосовувати різні форми та методи навчання. Окрім традиційних лекцій, в своїй діяльності я віддаю перевагу лекціям з елементами бесіди (в тому числі евристичним), застосовую мозковий штурм, постановку проблемних питань; ділові ігри; обов'язково організую роботу з текстами нормативно-правових актів.

Для вироблення навичок аналізу вважаю за доцільне обов'язкове розв'язання з учнями юридичних задач, обговорення відомих їм з власного життєвого досвіду, з творів літератури та засобів масової інформації ситуацій правового характеру.

Важливу роль у процесі формування правової компетентності підростаючого покоління, відіграє й їх самостійна робота (пошук й аналіз різноманітної інформації на правову тематику).

З метою посилення мотивації здобувачів вищої освіти неюридичних ВУЗів до вивчення правових дисциплін та підвищення якості їх знань, у своїй роботі я використовую ІКТ:

- Під час вивчення нового матеріалу (слайди, діаграми, схеми);

- Для закріплення знань (фото загадки, вирішення юридичних задач);

- З метою контролю знань і умінь учнів (контрольні, самостійні роботи, тести)

- З метою контролю рівня засвоєння матеріалу попереднього заняття (правові диктанти, тести).

Висновки. Підсумовуючи, важливо зазначити наступне.

Використання ІКТ на лекційних та практичних заняттях в системі вищої неюридичної освіти дозволяє:

- посилити мотивацію здобувачів вищої освіти неюридичних ВУЗів до вивчення правових дисциплін;

- засвоїти базові знання з предмета;

- систематизувати засвоєні знання;

- підвищити інформативність заняття;

- підвищити наочність навчання;

- реалізувати доступність і ефективність засвоєння інформації за рахунок паралельного сприйняття її різними аналізаторами: візуальним і слуховим;

- ініціювати процеси розвитку певних типів мислення (наприклад, наочно-образного, теоретичного);

- інтенсифікувати процеси розвитку пам'яті, уваги, спостережливості;

- забезпечити зручне освітнє середовище і можливості самостійного вибору у пошуку та використанні джерел інформації;

- сформувати навички самостійної роботи з навчальним матеріалом;

- розвивати вміння здійснювати науково-дослідницьку діяльність;

- сформувати якості лідера, здібного до керівної і організаційної діяльності;

- здійснити повтор (перегляд, коротке відтворення) матеріалу попереднього заняття;

- здійснити повтор найбільш складних або важливих моментів заняття;

- створити комфортні умови роботи на занятті усім учасникам навчального процесу, що в результаті сприятиме підвищенню якості знань.

Список літератури:

1. Черниш Л. І. Сучасні інформаційні технології як засіб модернізації вищої освіти // Проблеми освіти: Наук. Зб. – К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2008. – № 55. – С. 69-73.
2. Івашук К. О. Інформаційно-комунікаційні технології – як сучасний засіб навчання в освіті // <http://klasnaosinka.com.ua>
3. ГЛЮСАРІЙ. Інформаційно-комунікаційні технології: основні терміни та поняття [текст] / ГЛЮСАРІЙ // Вихователь-методист дошкільного закладу – 2013. – № 7. – С. 77-78.
4. Кравченко О. В. Традиційні навчальні технології та комп'ютерні технології: сучасний синтез. – <http://osvita.ua/>

Саніна О.В.

Харківський торгово-економічний коледж

Київського національного торгово-економічного університета

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИКТ НА НА ЛЕКЦИОННЫХ И ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЯХ
КАК СРЕДСТВО УСИЛЕНИЯ МОТИВАЦИИ СОИСКАТЕЛЕЙ
ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ НЕЮРИДИЧЕСКИХ ВУЗОВ
К ИЗУЧЕНИЮ ПРАВОВЫХ ДИСЦИПЛИН
И ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ЗНАНИЙ (ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ)**

Аннотация

В статье рассматривается вопрос использования информационных коммуникационных технологий в системе высшего неюридического образования как одно из эффективных средств усиления мотивации студентов к успешному овладению предметами правового цикла.

Ключевые слова: ИКТ (информационно-коммуникационные технологии), образовательные ресурсы Интернета, мультимедийная презентация, мультимедийная лекция, мультимедийные презентации соискателей высшего образования.

Sanina O.V.

Kharkov Trade and Economic College of

Kyiv National University of Trade and Economics

**ICT USE IN LECTURES AND WORKSHOPS AS A MEANS
OF STRENGTHENING MOTIVATION APPLICANT'S HIGHER EDUCATION STUDY
TO UNIVERSITIES EXTRALEGAL LEGAL DISCIPLINE AND QUALITY
OF KNOWLEDGE (FROM EXPERIENCE)**

Summary

This paper examines the use of information and communication technologies in higher education extralegal as one of the most effective means of enhancing students' motivation to successful acquisition of legal cycle.

Keywords: ICT (Information and Communication Technology), educational resources of the Internet, multimedia presentation, multimedia lectures, multimedia presentations seekers of higher education.